

diri debet.¹ “Tabernaculum conopæo decenter opertum,” vult Rituale Romanum.² Consuetudinem illi “superimponendi sacras reliquias, (etiam Sanctissimæ Crucis, vel Instrumenta Dominicæ Passionis) pictasque imagines, ita ut tabernaculum pro basi inserviat,” dum in eo servatur Sanctissimum, improbavit S. Rituum Congregatio,³ neque posse “vasa florum, vel quid simile ante ostiolum retineri,”⁴ edixit. “Tabernaculum regulariter debet esse ligneum, extra deauratum, intus vero aliquo panno serico decenter contactum.”⁵ In eo servetur Sacra Eucharistia in pyxide, seu ciborio, “ex solida decentique materia; et suo operculo bene clausa, albo velo cooperta.”⁶ “Vasa SS. Oleorum, reliquias, vel aliud,”⁷ in eo reponere non licet. Abusus vero, qui alicubi irrepsit, habitandi vel dormiendi in ea parte domus religiosæ quæ supra altare est sita, non amplius tolerandus, sed prorsus eliminandus est.⁸

// 267. Coram Sanctissimo lampas semper accensa habeatur, ex oleo olivarum nutrita, vel saltem “ex aliis oleis quantum fieri possit vegetabilibus;”⁹ nec citra veram necessitatem privilegio utendum, si quod fuerit concessum, Illud sine lumine retinendi.

268. Rituale Romanum jubet particulas Sanctissimæ Eucharistiæ frequenter renovari; et Cæremoniale Episcoporum id semel saltem in hebdomada faciendum præcipit.¹⁰ Hanc regulam, quam S. Rituum Congregatio nedum sæpius confirmavit,¹¹ verum “stricte et rigoroze obligare”¹² declaravit,

¹ Vide Indulta Pontificia, passim.

⁴ 22 Jan., 1701.

² De Sacr. Euch.

⁵ S. Cong. Episc., 26 Oct., 1575.

³ S. R. C., 31 Mar., 1821, et Maji, 1836.

⁶ Rit. Rom., de Sacr. Euch. S. C. Episc., 26 Jul., 1588, hoc decretum edidit: “SS. Sacramentum teneri non debet in vasculis eburneis, sed in pyxide argentea intus deaurata.”

⁷ S. Cong. Episc., 3 Maji, 1693.

⁸ S. R. C., 11 Maji, 1641; 26 Apr., 1834; 12 Mart., 1836.

⁹ S. R. C., 9 Jul., 1864.

¹¹ 5 Apr., 1573; 3 Sept., 1672; 16 Dec., 1826.

¹⁰ Lib. I., Cap. 6, § 2.

¹² 7 Sept., 1850.

sacerdotibus omnibus fideliter servandam serio inculcamus. “Ubi sacerdos novas consecraverit hostias, veteres primo distribuatur, vel sumat,”¹ minime vero in tabernaculo servet. Curet insuper, ut particulæ consecrandæ recentes sint.

269. Maxime tandem in votis habemus, ut fideles doceantur bona quamplurima ipsis obventura, si Dominum sub speciebus sacramentalibus inter nos hospitem sæpius invisant. Pastoris ergo munus erit, et verbis et exemplo ad hoc pientissimum officium suos incitare, atque hac ratione in omnium cordibus ignem amoris accendere et fovere erga amantissimum Servatorem, “quoniam magnifice fecit, quia magnus in medio nostri Sanctus Israel.”²

CAPUT V.

DE PŒNITENTIA.

270. Pœnitentiæ Sacramentum “tunc præcipue instituit Dominus Noster Jesus Christus, cum a mortuis excitatus insufflavit in discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum Sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: et quorum retinueritis, retenta sunt.”³ Quo tam insigni facto et verbis tam perspicuis, potestatem remittendi et retinendi peccata, ad fideles reconciliandos post Baptismum lapsos, Apostolis et eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, universorum Patrum consensus semper intellexit.”⁴

271. Quumque Christus Dominus Spiritum Sanctum una cum potestate peccata remittendi Apostolis largiturus, ante significarit, eos ita Se missurum, ut Ipse a Patre missus

¹ Rit. Rom., de Sacr. Euch. S. R. C., 3 Sept., 1672.

² Is. xii., 5, 6.

³ Joan. xx., 22, 23.

⁴ Conc. Trid., Sess. xiv., de Pœn. Sac., Cap. 1.

fuerat,¹ id est, eadem plane divina auctoritate et potestate; manifestum est, sacerdotis in hoc Sacramento actum, sive absolutionem, esse vere judicialem, non mere declaratoriam. Itaque sacerdos locum Christi tenens, Ejusque personam gerens, dum absolutionis formam super pœnitentem rite dispositum profert, non tantum præconis aut narrantis in morem, sed veri judicis instar, eundem et voce declarat et iudicio reddit a reatu liberum.

272. Contritio, quæ ad fructus hujus Sacramenti percipiendos potissimum necessaria habetur, nil aliud est quam animi dolor ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero. Quam etsi aliquando charitate perfectam esse contingat, hominemque Deo reconciliare, antequam Sacramentum actu suscipiatur; hanc tamen reconciliationem contritioni ipsi, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, adscribendam non esse docet Synodus Tridentina.²

273. Est et alia quædam Contritio, manca illa quidem et imperfecta, quæque *attritio* vocatur. Hæc in animo oriri solet, dum mens intimam peccati turpitudinem considerans, illud detestari incipit; vel amissa perpetuæ beatitudinis gaudia, gehennæ cruciatus, cæterasque, quas Supremus ille scelestorum Vindex peccantibus constituit, pœnas contemplan, timore percellitur. Contemnendus sane non est hujusmodi dolor, quantumvis imperfectus. Si enim, peccandi voluntate exclusa, spem veniæ impetrandæ secum ferat, est profecto Dei donum, et Spiritus Sancti impulsus, “non quidem adhuc inhabitantis, sed tantum moventis, quo pœnitens adjutus viam sibi ad justitiam parat.”³ Attritio quidem per se, sine Sacramenti ope, ad justificationem reos non perducit; disponit tamen ad Dei gratiam in Sacramento obtinendam.

274. Quicumque autem de peccatis suis dolorem non fuca-

¹ Jo. xx., 21.

³ Ibid., Cap. iv.

² Conc. Trid., Sess. xiv., de Pœn. Sac., Cap. iv.

tum et simulatum, sed verum atque sincerum animo conceperit, is procul dubio omnia, quæ ad veniam impetrandam faciant, libenter præstabit, etiam si durissima quæque exigantur. Verum longe aliter nobiscum, licet ingratis ac rebellibus, egit Dominus ac Pater filiorum amantissimus. Adeo ut etiam hic experiri liceat, quam suave sit Christi jugum, quam leve onus humeris nostris impositum.¹ Neque enim multa neque difficilia sunt ea, quorum ope homo Christianus, quem criminum admissorum pœnitet, noxam eluere, amissam justitiam recuperare, et in Dei gratiam et amicitiam restitui potest. Atque ea ipsa quidem, quæ sponte fit, peccatorum confessio, tantum abest ut, quod impii homines dicunt, cruciatus et carnicinæ loco habenda sit, ut sit potius singulare quoddam et eximium ægri, afflicti, et turbati animi remedium ac levamentum. Quod experientia testatur, et facile prudens quisque intelliget, qui hominum vitam moresque perspectos habet.

275. Peccatorum confessio, qualem Christus instituit, Ecclesiæque suæ perpetuo retinendam tradidit, integra esse debet. Oportet enim, ut omnia et singula mortalia peccata complectatur, quorum post diligens examen sibi quisque conscius sit; etiam si occulta sint et ab hominum oculis remota; aut non re et actu patrata, sed mente tantum et voluntate concepta.

Venialia quidem et leviora, in quæ naturæ infirmitate sæpe incurrimus, peccata non sunt necessariò in Confessione manifestanda. Neque enim per ea gratia tollitur, aut animæ cum Deo conjunctio solvitur. Possunt igitur citra culpam taceri. Quum vero charitatis fervorem minuant, Deoque ingrata sint et invisæ, recte et utiliter confessario exponuntur; idque apud pios homines ubique et quovis tempore in more positum fuit.

Præterea in confessione, ut integra sit, exponendæ sunt a pœnitente *circumstantiæ*, ut in scholis loquuntur, *speciem*

¹ Matth. xi., 30.

mutantes, ea scilicet peccati adjuncta, quæ ejus malitiam ita augent, ut novum inde peccatum aut forte plura oriantur. Potest enim uno eodemque actu virtus aliqua, aut Dei præceptum, non uno tantum modo violari. Detegenda sunt igitur hujusmodi adjuncta, primo nequid confessionis integritati desit; deinde ut sacerdos de pœnitentis statu rectum et accuratum judicium ferre possit, eamque, quæ deceat, salutarem pœnam imponere.

276. Potuisset quidem Deus hominibus post Baptisma lapsis veniam omnino denegare; aut nonnisi adjecta durissima conditione impertiri; ea scilicet, ut coram universo Ecclesiæ cœtu peccata quisque sua patefaceret. Verum Ipse, qui apprime “cognovit figmentum nostrum,”¹ summa quâ est benignitate et clementia nostræ pepercit infirmitati; idque tantum a nobis postulavit, ut sacerdoti secretò et sine testibus conscientie arcana panderemus. Cum autem Innocentius III., in magno Concilio Lateranensi,² suprema auctoritate sanciverit, a quibus et quo potissimum tempore peccatorum confessio facienda sit, monendi erunt fideles, quotquot ad annos discretionis pervenerint, urgendique per Ecclesiæ pastores, ut semel saltem singulis annis, ac præsertim “sacro illo et maxime acceptabili Quadragesimæ tempore,”³ peccata sua rite confiteantur, lachrymis eluant, pœnisque sibi impositis expient, quo dignius ad Festa Paschalia et regias Agni dapes, nuptiali veste charitatis induti, accedant.

277. Pœnitentiæ minister est Episcopus in sua diœcesi, aut Presbyter ab eo habens jurisdictionem: sine quâ, potestas illa dimittendi et retinendi peccata, quæ in radice per Ordinem Sacrum confertur, neque licite neque valide exerceri potest. Jurisdictionem autem, sive ordinariam sive subdelegatam,

¹ Ps. cii., 14.

² “Omnia sua solus peccata confiteatur;” Const. Omnis., Cap. 12 de Pœnit. et Remis.

³ Conc. Trident., Sess. xiv., Cap. 5, de Conf.

imminui et coartari posse per superioris auctoritatem indubium est; in sacerdote quidem per Episcopum, in Episcopo per Summum Pontificem. Ac sæpe quidem et prudenti consilio factum est, ut Episcopus crimina quædam sacerdotum jurisdictioni subduxerit, et sibi tantum etiam in foro conscientie recognoscenda et dijudicanda reservarit: atque eadem ratione Summus Pontifex atrociora quædam et graviora delicta ad suum ipsius tribunal deferri jusserit, vetueritque ea, qua pollet, suprema potestate, ne quis alius, sive sacerdos sive Episcopus, de iisdem aut dimittendis aut retinendis judicare posset. Et hæc quidem *casuum reservatio*, ut vocatur, non solum coram Ecclesia et in foro externo, sed etiam coram Deo vim habere, procul dubio credendum est.¹

278. Confessarii munere nihil est præstantius, nihil Ecclesiæ Dei et animarum saluti utilius. Sacro enim ejus ministerio peccator delictorum onere levatur, dæmonis et cupiditatum jugo liberatur, amissæque innocentie stolâ rursus induitur; genua debilia roborantur,² id est, imbecilles animo ac desides eriguntur; justi denique ad perseverandum in bono, et repositam sibi justitiæ coronam³ assequendam, admotis quasi calcaribus, concitantur atque incenduntur.

279. Quam vero magnum et arduum sit hoc munus Confessarii, vel ex eo patet, quod judex Christi loco constituatur, deque suis judiciis sit aliquando accuratam rationem Summo Judici redditurus. Sibi igitur dictum arbitretur, quod pietissimus ille Israelitarum rex iudicibus a se designatis olim dixit: “Videte quid faciatis; non enim hominis exercetis iudicium sed Domini; et quodcumque judicaveritis in vos redundabit.”⁴ In hoc autem tribunali, sacerdos non se quasi *judicem* tantummodo respiciat, qui reos fatentes audiat, cor-

¹ Pro facultate absolvendi in casibus reservatis in Bulla Benedicti XIV. *Sacramentum Pœnitentiæ*, vide Decretum 1., S. Cong., Jan. 24, 1868, *supra*. Vide etiam Instructionem S. R. et Univ. Inquis., in Appendice.

² Is. xxxv., 3.

³ II. Tim. iv., 8.

⁴ II. Paralip. xix., 6.

ripiat, ac correptos pœnâque adfectos dimittat. *Pastoris* etiam officio fungi debet, qui Boni Pastoris exemplo,¹ oves suas cognoscat, errantes inter spineta ac vepres ad caulam reducat, iisque salutari pabulo pastis ad aquas refectionis æternæ ducem se præstet. *Medici* quoque loco habere se debet, qui idonea remedia paret ægrotis, animique vulnera sollicita ac perita manu contrectet et sanet. *Patrem* denique agere decet, qui Evangelici patris instar,² filium exulem, perditum, fame et squalore consumptum, libens osculo pacis redeuntem excipiat, prima stola induat, vitulo saginato exquisitissimisque epulis reficiat, atque in pristinum hæredis ac filii locum et dignitatem reponat.

280. Itaque sacerdos ad Confessiones excipiendas accessurus, singulas, quas agere oportet partes, iudicis nempe, pastoris, medici, ac patris serio mente recolat; singulasque, quantum in ipso est, re et opere exequi studeat. Meminerit ante omnia, se Christi vices gerere, et quasi legatione pro Deo fungi, ut non semel monet Apostolus. Atque in primis, promptum semper paratumque se exhibeat, cum fuerit ad hoc munus obeundum accersitus, præsertim ab egenis et vilioris conditionis hominibus, atque iis quos peccatorum sarcinâ onustos esse, aut a Confessione diu abfuisse noverit. His sine mora, omni posthabito negotio, præsto sit; et in horum gratiam, si necesse sit, divites hujus sæculi, piosque ac devotos sæpius confiteri solitos, præcipue autem mulieres, quibus tempus et otium abunde suppetit, aut negligat aut expectare jubeat, donec male habentibus, qui medico magis egent, fuerit satisfactum. Pœnitentes leniter ac paterno more excipiat, et quamdiu a sacro Tribunali abfuerint, interroget; deinde peccata sua narrantes patienter audiat, neque, (quod Rituale Romanum monet) unquam interpellat, nisi ad obscurius dicta melius intelligenda. Etiam atrociam facinora aut turpissima fatentes immoto vultu audiat;

¹ Joan. x., 11; Matth. xviii., 12; Ps. xxii., 2.

² Luc. xv., 20.

neque suspiriis, aut aliqua voce vel gestu, corporisve aut oris motu, mirantis aut horrescentis animi indicia prodat. Quinimmo pœnitentem, si timore aut metu laborare deprehenderit, humanissimis verbis adloquatur; horteturque, ut bono animo et magna fiduciâ peccata omnia in sinum clementissimi Patris effundere non erubescat, summique Præceptoris exemplo, proposito sibi gaudio, confusionem contemnat.¹ Moneat hanc levem esse, quæque momento temporis abeat, partum vero inde gaudium stabile fore ac diuturnum.

281. Raro confitentes, eosque qui vel tenerâ ætate vel rudiori ingenio sunt, præsertim si id ipsi petant, interrogando adjuvet, ut peccatorum numerus ac species clarius patescat. Ubi autem de parvulis agitur, sedulo caveat, ne imprudenter interrogando efficiat, ut maximo innocentiam periculo ea discant, quæ eorum ætatem ignorare præstat. Interrogatus ipse a pœnitente dubio et anxio, de iis quæ ad sextum aut nonum præceptum pertinent, paucis tantum verbis, iisque castissimis respondeat. Complicis in quocumque peccati genere nomen exquirere ne audeat.² Peracta peccatorum confessione, pœnitentem, si opus fuerit, de eorum gravitate ac fœditate serio moneat; remedia quibus præcaveantur edoceat; iisque, quæ opportuniora videbuntur, propositis rationum momentis ad dolorem odiumque peccati animo concipiendum, disponere conetur. Tempus vano et inutili sermone non terat, neque pœnitentes id facere sinat; piarum præcipue muliercularum garrulitatem graviter ac moderate coerceat. Si quando, (quod rarissime expedit, nec nisi in agrestibus et hebetioris ingenii hominibus) severa et acri reprehensione ac durioribus verbis utendum ipsi videbitur, id facere licebit; ita tamen, ut ne severitas in acerbitatem delabatur. Neque id faciat nisi

¹ Hebr. xiii., 2.

² Bened. XIV. in Constit. Suprema, die 7. Jul., an. 1745; et in altera Const. Ubi primum, die 2. Jun., 1746. — Vide in Appendice.